

AYOLLARNI IJTIMOYIY JARAYONLARGA JALB ETISH: YANGI O‘ZBEKISTONNING GENDER SIYOSATI MISOLIDA

Abdukaxorova O‘g‘iloy Isroiljon qizi

Farg‘ona davlat universiteti

2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Yangi O‘zbekiston taraqqiyotining asosiy ustunlaridan biri sifatida ayollarning ijtimoiy jarayonlarga faol jalb etilishi muhim ahamiyat kasb etadi. Davlat siyosatida gender tengligini ta‘minlash, ayollarning huquq va imkoniyatlarini kengaytirish, ularning jamiyatdagi o‘rnini mustahkamlash masalalari ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Bu yo‘nalishda amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar, yangi qonunlar hamda strategiyalar mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga sezilarli ta‘sir ko‘rsatmoqda.

Kalit so‘zlar: ayollar, ijtimoiy jarayonlar, gender tenglik, taraqqiyot, ta‘lim, iqtisodiyot, huquq, siyosat.

Ayollarning ijtimoiy jarayonlarga jalb etilishi nafaqat ularning huquq va erkinliklarini himoya qilish, balki jamiyatning barqarorligi, farovonligi va taraqqiyoti uchun ham muhimdir. Gender tengligi prinsiplariga asoslangan siyosat nafaqat ayollarning, balki butun jamiyatning manfaatlarini ta‘minlashga qaratilgan. Yangi O‘zbekiston sharoitida bu masala yanada dolzarb bo‘lib, davlat tomonidan gender siyosatini amalga oshirish uchun keng ko‘lamli strategiyalar ishlab chiqilmoqda. Ayollarning ijtimoiy jarayonlarga jalb qilinishi ko‘plab sohalarda o‘z ifodasini topadi. Birinchi navbatda, ta‘lim sohasida ayollarning imkoniyatlari kengaytirilmoqda. Zamonaviy ta‘lim tizimi ayollarga yuqori sifatli bilim olish, kasbiy malakani oshirish imkonini beradi. Bu esa ularning mehnat bozorida raqobatbardoshligini oshiradi hamda iqtisodiy mustaqilligini ta‘minlaydi. Davlat tomonidan ta‘lim sohasida ayollar uchun maxsus grantlar, stipendiyalar ajratilishi, qizlarning oliy o‘quv yurtlariga kirish imkoniyatlarini kengaytirish kabi chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ikkinchi muhim yo‘nalish – bu ayollarning siyosiy faolligini oshirishdir. Yangi

O‘zbekistonning gender siyosatida ayollarni siyosiy jarayonlarga jalb etish, ularning vakillik darajasini oshirish bo‘yicha aniq maqsadlar belgilangan. Parlament, mahalliy kengashlar va boshqa davlat organlarida ayollar sonini ko‘paytirish, ularni rahbarlik lavozimlariga tayinlash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biridir. Bu esa ayollarning jamiyatdagi ovozi kuchaytiradi, ularning manfaatlari davlat siyosatida o‘z aksini topishini ta‘minlaydi.[1]

Ijtimoiy himoya tizimida ham ayollarning ijtimoiy faolligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar mavjud. Ayollar uchun ijtimoiy xizmatlar, sog‘liqni saqlash, oilaviy qo‘llab-quvvatlash dasturlari tashkil etilmoqda. Ayniqsa, nogironligi bor ayollar, yolg‘iz ona bo‘lgan ayollar va ijtimoiy himoyaga muhtoj boshqa guruhlar uchun maxsus dasturlar ishlab chiqilmoqda. Bu esa ularning jamiyatdagi o‘rnini mustahkamlashga xizmat qiladi. Mehnat bozorida ayollarning ishtirokini kengaytirish ham gender siyosatining muhim qismidir. Ayollarni tadbirkorlikka jalb etish, ularning kasbiy ko‘nikmalarini oshirish, ish bilan ta‘minlash uchun davlat tomonidan ko‘plab dasturlar amalga oshirilmoqda. Shu bilan birga, ish joylarida teng imkoniyatlar yaratish, gender asosidagi kamsitishni bartaraf etish bo‘yicha qonuniy asoslar mustahkamlanmoqda. Bu esa ayollarning iqtisodiy mustaqilligini oshirishga xizmat qiladi. Madaniyat va sport sohalarda ham ayollarning faolligini oshirishga alohida e‘tibor qaratilmoqda. Ayollarning san‘at, madaniyat, sport kabi sohalarda o‘z iste‘dodini namoyon etishi uchun sharoitlar yaratish, ularni qo‘llab-quvvatlash orqali jamiyatda gender tengligini ta‘minlashga intilish davom etmoqda. Bu esa yosh avlodda gender tengligi qadriyatlarini shakllantirishga yordam beradi.[2]

Yangi O‘zbekistonning gender siyosatida ayollarning huquqiy himoyasi ham muhim o‘rin tutadi. Ayollarning huquqlarini himoya qilish, zo‘ravonlik, diskriminatsiya va boshqa salbiy holatlarga qarshi kurashish uchun qonuniy mexanizmlar kuchaytirilmoqda. Bu borada xalqaro standartlarga mos keluvchi qonunlar qabul qilinib, ularning ijrosi qat‘iy nazorat qilinmoqda. Shu bilan birga, aholi

orasida gender tengligi haqida tushunchalarni oshirish, ijtimoiy ongini shakllantirish bo'yicha targ'ibot ishlari olib borilmoqda.[3]

Ayollarni ijtimoiy jarayonlarga jalb etishning yana bir muhim jihati – bu ularning oilaviy hayotdagi o'rnini va jamiyatdagi mas'uliyatidir. Gender siyosati doirasida ayollarning oilaviy va ijtimoiy hayotdagi muvozanatini ta'minlash, ularning huquq va majburiyatlarini muvofiqlashtirish masalalari ko'rib chiqilmoqda. Bu esa ayollarning ijtimoiy faolligini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Yangi O'zbekistonning gender siyosati doirasida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar nafaqat ayollarning ijtimoiy faolligini oshirishga, balki jamiyatda gender tengligini ta'minlashga xizmat qiladi. Bu siyosatning muvaffaqiyati uchun davlat, jamiyat va har bir fuqaro o'z hissasini qo'shishi zarur. Ayollarni ijtimoiy jarayonlarga keng jalb etish orqali mamlakatimizning barqaror rivojlanishini ta'minlash mumkin.[4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekistonning gender siyosati ayollarning ijtimoiy jarayonlarga jalb etilishida muhim rol o'ynaydi. Ta'lim, siyosat, mehnat, ijtimoiy himoya, madaniyat va huquq sohalarida amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar ayollarning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlashga xizmat qiladi. Gender tengligini ta'minlash orqali mamlakatimizda barqaror va adolatli jamiyat qurish mumkin. Shu bois, ayollarning ijtimoiy faolligini oshirishga qaratilgan strategiyalarni yanada kuchaytirish va amalga oshirish zarur. Bu esa Yangi O'zbekistonning taraqqiyot yo'lida muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirov A. O'zbekistonning gender siyosati va ijtimoiy taraqqiyot. T.: "Fan va taraqqiyot" nashriyoti, 2021. – 180 b.
2. Islomova M. Ayollar huquqlari va jamiyatdagi o'rnini. T.: "Ilm-ziyo" nashriyoti, 2020. – 150 b.

3. Karimov B. Gender tengligi va davlat siyosati. T.: “Adabiyot va san’at” nashriyoti, 2019. – 200 b.
4. Tursunova D. Ayollarni ijtimoiy faollikka jalb etish masalalari. T.: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2022. – 175 b.
5. Xolmatova N. Gender siyosati va yoshlar. T.: “Ziyo” nashriyoti, 2023. – 160 b.
6. Mirzaev S. Jamiyatda ayollarning roli va istiqbollari. T.: “Ma’rifat” nashriyoti, 2021. – 190 b.